

Mottagare
Regionstyrelsen

Fritidsplan

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna förslag till Fritidsplan för Region Gotland för 2023-2026.

Sammanfattning

Arbetet med Fritidsplanen inleddes när Anläggningsstrategin (RSAU 2020-05-13, § 122) blev återremitterad innan sommaren 2020. Fritidsplanen har ett anslag som gäller alla på Gotland men för att konkretisera tas tre prioriterade målgrupper fram. Dessa är barn och ungdomar, personer 65 år och äldre samt personer med funktionsnedsättning.

Fritidsplanen består av tre Fokusområden och till dessa är ett antal målformuleringar kopplade.

- Fokusområde för inkluderande idrott- och fritidsaktiviteter för alla.
- Fokusområde för ett stärkt föreningsliv med prioriterade grupper i fokus.
- Fokusområde för en rörlig vardag och aktiv fritid.

Fritidsplanen kopplar mot många andra planer och styrdokument inom Region Gotland men främst mot den regionala utvecklingsstrategin och dess genomförandeprogram för Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland samt färdplanen för omställning till ett hälsosystem för Hälsa genom hela livet.

Fritidsplanen har varit ute på remiss från 29 september till 15 december. Inga specifika frågor ställdes i remissen, utan den var öppen i sin karaktär och möjlig för alla intressenter att svara på. Aktivt skickades den ut till följande nämnder:

Barn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Socialnämnden
Tekniska nämnden
Miljö- och byggnämnden

Och till följande partier:

Centerpartiet
Moderaterna
Liberalerna
Vänsterpartiet
Miljöpartiet
Feministiskt initiativ
Sverigedemokraterna
Socialdemokraterna

Det har totalt kommit in 26 stycken remissvar angående Fritidsplanen. Fyra från partierna, från samtliga nämnder som fått den utskickad och 16 stycken från externa aktörer.

En överblick av remissvaren ger att en tydligare gränsdragning är nödvändigt. Fritidsplanen tar fokus på den aktiva delen av fritid, den som inkluderar en viss del av rörelse. Detta för de stora positiva fördelarna med fysisk aktivitet för den psykiska och fysiska hälsan. Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland, en av genomförandeplanerna för den Regionala Utvecklingsstrategin tar ett bredare grepp, men Fritidsplanen tar

fokus på rörelse och aktivitet. Framför allt detta har förtydligats i den nuvarande versionen.

Ytterligare en förtydligande i den här versionen är hur Fritidsplanen i ett senare skede ska arbetas med. En handlingsplan ska tas fram i samråd och samverkan med övriga berörda förvaltningar under 2023 för att senast 2024 vara del av verksamhetsplanerna framöver.

Förvaltningens bedömning är att de ändringar som gjorts ligger i linje med de remissvar som inkommit och att godkänna Fritidsplan 2023-2026.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Fritidsplanen är en regionövergripande plan för Region Gotlands verksamhet inom fritidsområdet. Planen utgår från nuläget att den fysiska aktiviteten bland gotlänningar behöver ökas. Fritidsplanen har ett anslag som gäller alla på Gotland men för att konkretisera tar tre prioriterade målgrupper fram. Dessa är barn och ungdomar, 65 år och äldre samt personer med funktionsnedsättning.

Det finns i dag ett Fritidspolitiskt program som antogs av Gotlands kommuns Regionfullmäktige 2009-06-15. I samband med beslut om framtida kultur- och fritidsverksamhet fick regionstyrelsen i uppdrag att under 2018 till regionfullmäktige återrapportera en plan för utarbetande av ett reviderat fritidspolitiskt program samt en anläggningsstrategi för fritids- och idrottsanläggningar (RF 2017-09-25, § 117). Detta är revideringen av det fritidspolitiska programmet. Precis som sin förlaga är Fritidsplanen regionövergripande. Till den kommer även en handlingsplan att kopplas.

Fritidsplanen kopplar mot många andra planer och styrdokument inom Region Gotland men främst mot den regionala

utvecklingsstrategin och dess genomförandeprogram för Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland samt färdplanen för omställning till ett hälsosystem för Hälsa genom hela livet. Genomförandeprogrammet är ännu under framtagande, och Fritidsplanen kommer att kompletteras med eventuella uppdateringar som genomförandeprogrammet kan få i den fortsatta processen,

Dispositionen av Fritidsplanen är enligt följande. Tre fokusområden har tagits fram;

- Fokusområde för ett stärkt föreningsliv med prioriterade grupper i fokus.
- Fokusområde för inkluderande idrott- och fritidsaktiviteter för alla.
- Fokusområde för en rörlig vardag och aktiv fritid.

Under varje fokusområde finns ett antal målformuleringar som siktar till att uppfylla respektive fokusområde.

Arbetet med Fritidsplanen inleddes i och med att Anläggningsstrategin blev återremitterad innan sommaren 2020. I augusti 2021 hölls det första arbetsmötet med de politiska partierna för att sätta ramarna för planen. Där enades det om tio områden som var prioriterade inom fritidsområdet. Det är utifrån dessa tio som de tre Fokusområdena sedan bildades. Dessa och dess målformuleringar gick sedans igenom på det andra arbetsmötet med politiken i mars 2022. Under februari till april 2022 höll även 15 dialogmöten hållits internt inom Region Gotland med alla förvaltningar och externt med bland annat RF-Sisu Gotland, Länsstyrelsen samt ett öppet föreningsmöte. Samverkan har även skett med Emma Norrby, verksamhetsutvecklare på HSF och Region Gotlands färdplan för omställning till ett hälsosystem för Hälsa genom hela livet samt Elin Lööf, Folkhälsostrateg på

RSF och Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland som är ett genomförandeprogram fr den regionala utvecklingsstrategin.

Remissvar och ändringar

Fritidsplanen har varit ute på remiss från 29 september till 15 december. Inga specifika frågor ställdes i remissen, utan den var öppen i sin karaktär och möjlig för alla intressenter att svara på. Aktivt skickades den ut till följande nämnder:

Centerpartiet

Moderaterna

Liberalerna

Vänsterpartiet

Miljöpartiet

Feministiskt initiativ

Sverigedemokraterna

Socialdemokraterna

Och till följande partier:

Centerpartiet

Moderaterna

Liberalerna

Vänsterpartiet

Miljöpartiet

Feministiskt initiativ

Sverigedemokraterna

Socialdemokraterna

Det har totalt kommit in 26 stycken remissvar angående Fritidsplanen.

Fyra från partierna - Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Det har inkommit från samtliga nämnder som fått den utskickad och 16 stycken från externa aktörer:

RF-Sisu Gotland, Klintehamns IK, Astma och Allergiföreningen Gotland, Unga örnar Tingstäde, FGI, RBU Gotland, Funkisam, Gotlands läns strokeförening, SRF Gotland, IF Gutakampen, Wisby ridklubb, Gotlands fotbollförbund, Hundlekplats Visby, Klinte skyttegille, Pro Gotland och Parasport Gotland.

Utifrån remissvaren så är det tydligt att det behövdes förtydligas vad avgränsning vad Fritidsplanen är. Detta återkommer i flera remissvar från partierna, nämnderna och externa parter.

Fritidsplanen tar fokus på den aktiva delen av fritid, den som inkluderar en viss del av rörelse. Detta för de stora positiva fördelarna med fysisk aktivitet för den psykiska och fysiska hälsan. Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland, en av genomförandeplanerna för den Regionala Utvecklingsstrategin tar ett bredare grepp, men Fritidsplanen tar fokus på rörelse och aktivitet. Framför allt detta har förtydligats i den nuvarande versionen.

Ytterligare ett förtydligande som har gjorts till följd av remissvaren är hur Fritidsplanen i ett senare skede ska genomföras.. En handlingsplan ska tas fram i samråd och samverkan med övriga berörda förvaltningar under 2023 för att senast 2024 vara del av verksamhetsplanerna framöver.

Andra ändringar i Fritidsplanen inkluderar ett förtydligande och utvecklande av de tre målgrupperna, att de inte är homogena grupper utan att det finns olika behov inom varje målgrupp.

Även civilsamhällets stora samhällsnytta genom bland annat föreningslivet har förtydligats i Fritidsplanen.

En stor del av svaren från remisserna handlade om konkreta förslag för att nå målen, det handlar mycket om tillgänglighet till anläggningarna, både i tid, utrustning och anpassning. Detta är något som tas i kommande handlingsplan.

Anläggningsfrågor generellt lyftes inom remissvaren. Det kommer inte att vara en anläggningsstrategi kopplad direkt till Fritidsplanen men en av målformluringar beskriver hur den strategiska delen av anläggningsfrågan ska hanteras:

- o Region Gotland vill ta fram tydlig utvecklingsplan för befintliga anläggningar och skapa långsiktig prioritering av anläggningsutveckling med hänsyn till möjligheten till en aktiv fritid över hela Gotland.

I och med det ser förvaltningen en anläggningsinventering både kring befintliga och framtida och vilket behov av utveckling som finns. Detta i sin tur kommer att ligga till grund för regionens 10 åriga investeringsplan. Det är av vikt att inventeringen och utvecklingen är rörliga och dynamiska utifrån att behov uppstår. Förslagsvis kan en sådan här process innefatta att inventarielistan och utvecklingsbehov varje år på hösten ses över av Kultur- och fritidsberedningen inför arbetet med 10 årig investeringsplan. Men det är som ett exempel.

Även förslaget att ändra den bidragsberättigade åldern för aktivitetsstöd och resestöd har inkommit. Förslaget gick ut på att ändra från 7-20 till 6-25 år. Detta skulle innebära en merkostnad på uppskattningsvis 500 tkr på årsbasis, och skulle nå de föreningar med mest resor och aktivitet, vilket i detta fall även är de föreningar med representationslag högst upp i seriesystem. Det är förvaltningens bedömning i det inte är det optimala sättet att använda dessa resurser i detta fall utan att åldersspannet bör hållas kvar på befintlig nivå.

Arbetet med Fritidsplanen inleddes i och med att Anläggningsstrategin blev återremitterad innan sommaren 2020. I augusti 2021 hölls det första arbetsmötet med de politiska partierna för att sätta ramarna för planen. Där enades det om tio områden som var prioriterade inom fritidsområdet. Det är utifrån dessa tio som de tre Fokusområdena sedan bildades. Dessa och dess målformuleringar gick sedans igenom på det andra arbetsmötet med politiken i mars 2022. Under februari till april 2022 höll även 15 dialogmöten hållits internt inom Region Gotland med alla förvaltningar och externt med bland annat RF-Sisu Gotland, Länsstyrelsen samt ett öppet föreningsmöte. Samverkan har även skett med Emma Norrby, verksamhetsutvecklare på HSF och Region Gotlands färdplan för omställning till ett hälsosystem för Hälsa genom hela livet samt Elin Lööf, Folkhälsostrateg på RSF och Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland som är ett genomförandeprogram fr den regionala utvecklingsstrategin.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att de ändringar som gjorts ligger i linje med de remissvar som inkommit och att godkänna Fritidsplan 2023-2026.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

I Fritidsplanen har tre särskilda grupper lyfts fram som prioriterade. Det är barn och ungdomar upp till 20 år, personer med funktionsnedsättning samt de som är 65 år och äldre. Urvalet kring dessa tre prioriterade grupper är att alla har särskilda behov att lyftas fram för att ge hälsofördelar inte bara i de utsatta grupper men även en vinst på samhällsnivå. Barn och ungdomar behöver få med sig en rörelseglädje in i vuxenlivet, funktionsnedsatta är betydligt mindre aktiva än populationen i

övrigt och äldre en växande del av befolkningen som kommer att ha allt större behov fram över.

2. Ekonomiskt perspektiv

Det finns ingen bedömning ännu på eventuella kostnader för att nå målen i Fritidsplanen, utan det blir på aktivitetsnivå det kan generera kostnader och i arbetet med bidragsöversynen på fritid.

3. Barnperspektiv

Barnperspektivet är ett av de mest centrala i Fritidsplanen och barn och ungdomar lyfta som en prioriterad målgrupp. I framtagningsarbetet har barn och unga och deras möjlighet till en aktiv fritid oavsett förutsättning.

4. Jämställdhetsperspektiv

Det är en stor del i Fokusområde 2 – inkluderande idrott och fritidsaktiviteter för alla, att förutsättningarna ska vara lika för alla på Gotland. Gotlands invånare ska ha lika möjligheter att utöva fritidsverksamhet, föreningsliv och idrott oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning, ekonomiska förutsättningar och ålder.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

I Fritidsplanen lyfts fram att möjligheten till en aktiv fritid ska vara oberoende av var du bor. Detta ska ske både genom anläggningar men även genom att stötta föreningslivet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Om Fritidsplanen kan hjälpa till att stötta föreningslivet på hela Gotland samt jobba för att öka möjligheten till en aktiv fritid oavsett var du bor på Gotland kommer detta att kunna ha en positiv effekt på klimatet och miljön. Behovet av transporter kommer att minska.

Beslutsunderlag

Fritidsplan för Region Gotland 2023-2026

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör